

Adobovska Mariia Volodymyrivna. Relationship of information-communication and interactive technologies in the process of training future teachers. *Journal of Education, Health and Sport*. 2017;7(2):833-839. eISSN 2391-8306. DOI <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.3547724>
<http://ojs.ukw.edu.pl/index.php/johs/article/view/7626>
<https://apcz.umk.pl/czasopisma/index.php/JEHS/issue/view/7626>

The journal has had 7 points in Ministry of Science and Higher Education parametric evaluation. Part B item 1223 (26.01.2017).
1223 Journal of Education, Health and Sport eISSN 2391-8306 7

© The Author (s) 2017;

This article is published with open access at Licensee Open Journal Systems of Kazimierz Wielki University in Bydgoszcz, Poland

Open Access. This article is distributed under the terms of the Creative Commons Attribution Noncommercial License which permits any noncommercial use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original author(s) and source are credited. This is an open access article licensed under the terms of the Creative Commons Attribution Non Commercial License

(<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>) which permits unrestricted, non commercial use, distribution and reproduction in any medium, provided the work is properly cited.

This is an open access article licensed under the terms of the Creative Commons Attribution Non Commercial License (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>) which permits unrestricted, non commercial

use, distribution and reproduction in any medium, provided the work is properly cited.

The authors declare that there is no conflict of interests regarding the publication of this paper.

Received: 02.02.2017. Revised 24.02.2017. Accepted: 27.02.2017.

УДК 378.13

RELATIONSHIP OF INFORMATION-COMMUNICATION AND INTERACTIVE TECHNOLOGIES IN THE PROCESS OF TRAINING FUTURE TEACHERS

Mariia Volodymyrivna Adobovska

elder teacher of the Department of Geography of Ukraine, Soil Science and Land Cadastre of

Odessa I.I.Mechnikov National University

adobovska.m@gmail.com

ORCID 0000-0002-0698-9097

Summary

The results of the analysis of the role of interactive methods of pedagogical interaction in the preparation of future teachers are presented. The relevance of the study is due to the need to design the content of educational programs for vocational training using interactive technologies in the context of the activity paradigm of education, aimed at improving its efficiency and quality. The author identified the pedagogical conditions for the implementation of interactive teaching methods. The interrelation of information-communication and interactive technologies, in particular the case-method, is presented in the process of training future teachers. The necessity of choosing interactive technologies of pedagogical interaction for the implementation of effective polylogic relationship of students with teachers and with each other is substantiated. In this connection, special training of

teachers for the implementation of interactive methods in the system of training future teachers through refresher courses is required.

Keywords: interactive technologies; information and communication technologies; case-method; pedagogical interaction; training future teachers.

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТА ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ

Адобовська Марія Володимирівна

ст.викладач кафедри географії України, ґрунтознавства і земельного кадастру
Одеського національного університету імені І.І.Мечникова

adobovska.m@gmail.com

ORCID 0000-0002-0698-9097

Резюме

Представлені результати аналізу ролі інтерактивних методів педагогічної взаємодії при підготовці майбутніх учителів. Актуальність дослідження обумовлена необхідністю проектування змісту освітніх програм професійної підготовки з використанням інтерактивних технологій в контексті діяльній парадигми освіти, орієнтованої на підвищення її ефективності та якості. Автором виявлено педагогічні умови для реалізації інтерактивних методів навчання. Представлений взаємозв'язок інформаційно-комунікаційних та інтерактивних технологій, зокрема кейс-методу, в процесі підготовки майбутніх учителів. Обґрунтовано необхідність вибору інтерактивних технологій педагогічної взаємодії для здійснення результативного полілогічного взаємозв'язку студентів з педагогами і один з одним. У зв'язку з цим потрібна спеціальна підготовка педагогів до реалізації інтерактивних методів в системі підготовки майбутніх учителів через курси підвищення кваліфікації.

Ключові слова: інтерактивні технології, інформаційно-комунікаційні технології, кейс-метод, педагогічна взаємодія, підготовка майбутніх учителів.

Постановка проблеми у загальному вигляді. У сучасних умовах для підготовки майбутніх вчителів географії не підходить класична традиційна форма навчання, що включає в себе лекції як форму передачі знань, семінарські заняття та іспити як форми контролю знань. Методи заучування і відтворення інформації стають все менш актуальні в реальній професійній діяльності вчителя. Застосування інтерактивних технологій – спосіб переходу від репродуктивної до активної парадигми освоєння знань, до освіти, заснованої на конструктивній спільній діяльності всіх учасників навчального процесу. Це пов'язано з підвищенням вимог до якості та ефективності освітнього процесу, персоналізацією навчання студентів та індивідуалізацією освітніх технологій, інтенсивним розвитком ІКТ, впровадженням гнучких електронних моделей отримання освітніх послуг.

Основна тенденція соціальних і освітніх реформ, які відбуваються, виражена в ідеї створення умов для навчання студентів роботи в режимі самоосвіти, задоволення особистісних потреб в знаннях, що дозволяють їм адаптуватися в сучасному світі [4]. Позитивні перетворення в суспільстві не можуть бути досягнуті в рамках традиційної моделі навчання. Для здійснення цілей освіти, висунутих на даному етапі, необхідна зміна фундаментальних основ навчання, розробка ефективних навчальних стратегій [2].

Інтерактивні технології дозволяють зробити педагогічну взаємодію між викладачем і студентами більш доступною, вільною і психологічно комфортною, а також забезпечити вирішення повного зводу дидактичних завдань, зокрема, надати студентам широкий доступ до інформації, можливість самостійно освоювати навчально-методичні матеріали в інтерактивному режимі з використанням засобів віртуальної візуалізації та інтерактивного контенту, виконувати практичні завдання, використовувати вправи-тренажери, обмінюватися інформацією і брати участь в обговоренні досліджуваної проблеми з іншими учасниками освітнього взаємодії, проходити різні форми контролю знань.

Аналіз останніх досліджень і публікацій з теми дослідження. Досвід впровадження в педагогічну практику інтерактивних технологій показує, що сьогодні важливим завданням розвитку педагогічної освіти стає формування у викладачів не тільки інформаційної компетентності, а й нового способу виконання педагогічних дій, заснованих на зміні характеру взаємовідносин між викладачами і студентами.

Аналіз різних джерел виявив, що в педагогічній науці приділяється значна увага проблемі фахової підготовки майбутнього вчителя, це було розглянуто зокрема в дослідженнях І. Беха, П. Гусака, О. Дубасенюк, І. Зязюна. Останніми роками до

інтерактивної технології, як ще однієї з педагогічних технологій, яка відповідає потребам сучасної освітньої ситуації у пошуку та запровадженні нових форм навчальної взаємодії між учасниками процесу навчання, зверталися наступні вчені О. Пометун, Г. Селевко, Н. Суворова, С. Уткін та ін.

Метою статті є виявлення взаємозв'язку інформаційно-комунікаційних та інтерактивних технологій, зокрема кейс-методу, в процесі підготовки майбутніх учителів.

Відповідно до мети основним **завданням** статті: виявити педагогічні умови для реалізації інтерактивних методів навчання, зокрема кейс-методу, в підготовці майбутніх учителів географії до професійної діяльності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Нові умови передбачають значну індивідуалізацію навчального процесу при активній позиції особистості студента в процесі навчання. При цьому виникає необхідність оволодіння фахівцем новими інтерактивними технологіями. Використовуючи інтерактивні технології, можна підвищити якість науково-методичного забезпечення організації дослідницької діяльності студентів, доступність до освітніх ресурсів.

Доказом розуміння викладачами педагогічних вузів значущості використання в підготовці майбутніх вчителів інтерактивних технологій є результати проведеного нами опитування, в якому пропонувалося відповісти на питання про те, що, на їхню думку, дають заняття, що проводяться із застосуванням інтерактивних технологій в порівнянні з традиційно прийнятими методами роботи. Отримані переважно позитивні відповіді підтверджують розуміння педагогами очевидною необхідність оволодіння методикою реалізації інтерактивних технологій у підготовці майбутніх вчителів.

Основне значення в навчальному процесі набуває діалог між викладачем і студентом, а також між студентами. Потрібно відзначити важливу роль інтерактивних технологій у розвитку інтелектуальних і творчих здібностей майбутніх учителів, їх саморозвитку і самоосвіті, в розвитку креативності.

Такі можливості мають кейс-технології, що дозволяють здійснювати інтерактивну взаємодію викладачів і студентів. Метод кейсів (метод конкретних ситуацій, метод ситуаційного аналізу) передбачає дослідження ситуації, вирішення конкретних ситуацій за певним сценарієм, який включає і самостійну роботу студента, генерування ідей в малих групах, публічний виступ з поданням і захистом пропонованих рішень, вибір кращих з них. Кейс-метод пропонує осмислення реальної ситуації, опис якої відображає деяку практичну проблему і актуалізує певний комплекс

знань, який необхідний при вирішенні даної проблеми, при цьому проблема не має однозначних рішень [5]. З методичної точки зору кейс – це спеціально підготовлений навчальний матеріал, що містить структурований опис ситуацій, запозичених з реального педагогічної практики [4]. Метод має «плюси» – складні ситуації вивчаються в безпечній обстановці, при цьому ризик, загроза, тривога відсутні; та «мінуси» методу – не завжди студенти готові застосувати знання на практиці, тому що практика завжди не схожа на лабораторні умови.

Організація самостійної роботи групи студентів із застосуванням кейс-методу ділиться на кілька етапів:

1. Подання кейса викладачем.
2. Індивідуальне вивчення кейса кожним студентом в групі.
3. Розробка варіантів індивідуальних рішень.
4. Обговорення варіантів індивідуальних рішень в кожній підгрупі, дискутування.
5. Оцінювання результатів роботи студентів над кейсом.

На першому етапі робота студентів полягає в знайомстві з ситуаційним завданням. Студенти самостійно аналізують вміст кейса, виписуючи при цьому цифрові дані та іншу інформацію.

На другому етапі відбувається формування робочих підгруп до 3-5 чоловік. Викладач озвучує основні організаційні моменти: терміни роботи в мікрогруп, критерії оцінювання, спосіб представлення рішень кейса (усне повідомлення, презентація), тип дискусії. Дані організаційні моменти можна ефективно представити у вигляді презентації MS Power Point.

На третьому етапі студенти в групах самостійно знаходять варіанти вирішення зазначених проблем. Для цього вони використовують наявні знання з проблеми, вивчають додаткову літературу, а також здійснюють пошук інформації в мережі Інтернет.

На четвертому етапі студенти представляють свої варіанти вирішення завдань або у вигляді усних повідомлень, або у вигляді презентації. Далі відбувається дискусія, в ході якої студенти відповідають на ці запитання, опонують один одному.

На заключному етапі експерти з числа студентів дають відгук про роботу мікрогруп з урахуванням правильності і оригінальності прийнятого рішення проблеми, змісту поставлених запитань, якості виконаної практичної роботи. Викладач підводить підсумки, виставляє оцінки відповідно до встановлених критеріїв.

Висновки.

Заняття у формі «кейс-стаді» незмінно викликають інтерес у студентів, дозволяють ілюструвати, збагатити теоретичний матеріал з педагогічних дисциплін. У кейс-методі долається класичний дефект традиційного навчання, пов'язаний з «сухістю», неемоційним викладом матеріалу – «емоцій, творчої конкуренції і навіть боротьби в цьому методі так багато що добре організоване обговорення кейса нагадує театральну виставу» [1]. Все це сприяє зростанню мотивації до навчання, активізує професійно-пізнавальну діяльність слухачів. Кейс-технологія використовується в органічній єдності з іншими методами навчання, в тому числі з традиційними, оскільки останні передбачають обов'язкове, нормативне знання. Ситуативне ж навчання вчить пошуку і використання знань в умовах динамічної ситуації, розвиваючи гнучкість, діалектичність мислення. Крім того, в процесі вирішення кейса підвищується формування інформаційної компетентності студента, так як чітко простежується взаємозв'язок інтерактивної педагогічної технології з інформаційно-комунікаційними технологіями. Це проявляється при використанні стандартного програмного забезпечення, технічних пристроїв (комп'ютера, оргтехніки, цифрової техніки), пошуку інформації в Інтернеті, мережевій взаємодії. Показником інформаційної компетентності стає створення нових інформаційних продуктів (проектів, звітів, презентацій).

Тандем інтерактивних педагогічних технологій та ІКТ дає незаперечний ефект в підготовці майбутніх вчителів і дозволяє досягти високих результатів в навчанні. Додаткової уваги потребує розробка методичного супроводу організації підготовки майбутніх учителів із застосуванням інтерактивних методів, спеціалізована підготовка викладачів на курсах підвищення кваліфікації.

Заключення.

Інформаційно-комунікаційні та інтерактивні педагогічні технології допомагають вирішувати багато педагогічних завдань, надають абсолютно нові можливості для творчості, придбання і закріплення професійних навичок, дозволяють реалізувати інноваційні форми і методи навчання.

Використані джерела:

1. Коростельова Є. Ю. Застосування методу кейсів у проектної діяльності для реалізації завдань нової Української школи / Коростельова Є. Ю. – Науковий часопис НПУ імені М.П.Драгоманова. – Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. Випуск 59. – Київ: 2017. – С. 74-78.

2. Нісімчук А. С. Сучасні педагогічні технології. Навчальний посібник. / Нісімчук А. С., Падалка О. С., Шпак О. Т. – К.: Просвіта, 2000. – 368 с.
3. Освітні технології. / Ред. О. М. Пехота – К.: А.С.К., 2002. – 256 с.
4. Ситуационный анализ, или Анатомия Кейс-метода / под ред. д-ра социологических наук, профессора Сурмина Ю. П. – К.: Центр инноваций и развития, 2002. – 286 с.
5. ECCH the case for learning [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.ecch.com/educators/casemethod/resources/freecasesoverview>.

References

1. Korostelova Ye.Iu. Zastosuvannya metodu keisiv u proektnoi diialnosti dlia realizatsii zavdan novoi Ukrainskoi shkoly / Korostelova Ye.Iu. – Naukovyi chasopys NPU imeni M.P.Drahomanova. – Seriiia 5. Pedahohichni nauky: realii ta perspektyvy. Vypusk 59. – Kyiv: 2017. – S. 74-78.
2. Nisimchuk A.S. Suchasni pedahohichni tekhnolohii. Navchalnyi posibnyk. / Nisimchuk A.S., Padalka O.S., Shpak O.T. – K.: Prosvita, 2000. – 368 s.
3. Osvitni tekhnolohii. / Red. O. M. Piekhota – K.: A.S.K., 2002. – 256 s.
4. Sytuatsyonni analiz, yly Anatomyia Keis-metoda / pod red. d-ra sotsyolohycheskykh nauk, professora Surmyna Yu.P. – K.: Tsentr ynnovatsyi y razvytyia, 2002. – 286 s.
5. ECCH the case for learning [Elektronnyj resurs]. Rezhim dostupa: <http://www.ecch.com/educators/casemethod/resources/freecasesoverview>.